



## ข้อมูลจังหวัดปราจีนบุรี

### ปราจีนบุรีก่อนอยุธยา

ปราจีนบุรี หรือ เมืองปราจีนบุรี ในสมัยก่อนอยุธยา เริ่มตั้งแต่การตั้งถิ่นฐานของกลุ่มคนในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย แล้วพัฒนาเป็นกลุ่มบ้านเมืองในสมัยประวัติศาสตร์ จนเข้าสู่สมัยสุโขทัย ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานทางเอกสาร แต่ได้พบเครื่องถ้วยจีนที่มีอายุตรงกับสมัยราชวงศ์ซ่ง จึงเชื่อว่าในสมัยสุโขทัยบริเวณพื้นที่ในเขตจังหวัดปราจีนบุรี ยังคงมีผู้คนบางส่วนอาศัยอยู่สืบเนื่องกันมา

### ชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย

ในเขตจังหวัดปราจีนบุรีปรากฏการตั้งถิ่นฐานของชุมชนสมัยโบราณเมื่อประมาณ ๒,๐๐๐ – ๒,๕๐๐ ปี มาแล้ว ซึ่งตรงกับสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายถึงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ (Proto-history) ที่แหล่งโบราณคดีบ้านกระทุ่มแพ้ว ตำบลกระทุ่มแพ้ว อำเภอบ้านสร้าง บ้านหนองอ้อ ตำบลดงพระราม อำเภอเมือง และบ้านดงชัยมัน ตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม

โบราณคดีที่พบ ได้แก่ ลูกปัดแก้วแบบอินโด – แปซิฟิก สีต่าง ๆ ลูกปัดหินคาร์เนเลียน หินอะเกตและหินควอตซ์ เครื่องมือเหล็ก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนโบราณใกล้เคียงและอินเดีย โดยเฉพาะที่บ้านดงชัยมันได้พบชิ้นส่วนกลองมโหระทึกซึ่งเป็นโบราณวัตถุในวัฒนธรรมดงซอนเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมซึ่งพบทางตอนใต้ของจีน และในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งประเทศไทย

บริเวณที่ตั้งเมืองโบราณศรีมโหสถ ตำบลโคกปึก อำเภอศรีมโหสถ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นชุมชนมาก่อนพุทธศตวรรษที่ ๑๑ ในชุมชนบริเวณดังกล่าวรวมตัวกันเป็นกลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มหมู่บ้านเกษตรกรรม มีการติดต่อค้าขายแลกเปลี่ยนกับวัฒนธรรมภายนอกแต่ยังไม่มีการสร้างเมืองที่มีคันดิน คูน้ำล้อมรอบชุมชน ในระยะนี้อาจมีความสัมพันธ์กับอาณาจักรฟูนัน และมีการแลกเปลี่ยนค้าขายกับนักเดินเรือจากต่างประเทศ หลักฐานที่พบแสดงอิทธิพลวัฒนธรรมพุ่มน้ำและอิทธิพลวัฒนธรรมอินเดียแบบอมราวดี หลักฐานสำคัญที่พบ ได้แก่ ภาพสลักนูนต่ำและประติมากรรมบางชิ้นที่พบในบริเวณนี้คือภาพมกรหรือเหราบางตัวที่ขอบโบราณสถานสระแก้วมีลักษณะคล้ายมกรในศิลปะอินเดียแบบคุปตะ ส่วนประติมากรรมบางชิ้น ได้แก่ พระพุทธรูปที่พบในบ่อน้ำหน้าอาคารรอยพระบาทคู่ และจากการค้นพบเครื่องมือหินขัดทำให้พออนุมานได้ว่าชุมชนดังกล่าวน่าจะมีความสัมพันธ์กับชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ที่พบตามแนวชายฝั่งทะเลเดิม บริเวณลุ่มน้ำบางปะกงแถบจังหวัดชลบุรี ซึ่งเริ่มมีถิ่นฐานเมื่อประมาณ ๕,๐๐๐ – ๑,๔๐๐ ปี มาแล้ว

สรุปได้ว่าการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์เริ่มแรกในเขตจังหวัดปราจีนบุรี เป็นสังคมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย ที่มีเทคโนโลยีค่อนข้างสูงในการดำรงชีวิตคือการรู้จักใช้เครื่องมือเหล็กและการรู้จักใช้วิธีกักเก็บน้ำ ต่อมาสภาพสังคมและเศรษฐกิจมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นจนเข้าสู่พุทธศตวรรษที่ ๖-๑๐ ได้รับวัฒนธรรมภายนอกและเข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์ พัฒนาเป็นชุมชนหรือเมืองที่รู้จักกันในชื่อว่า กลุ่มวัฒนธรรมทวารวดี มีอายุในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔

การเกิดบ้านเมืองในสมัยประวัติศาสตร์ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔ แบ่งจังหวัดปราจีนบุรีออกเป็น ๒ ช่วง คือ

ช่วงแรกมีความเจริญรุ่งเรืองและพัฒนาการเป็นบ้านเมืองร่วมสมัยกับกลุ่มบ้านเมืองทวารวดีในบริเวณภาคกลางของประเทศมีอายุระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๖ และช่วงที่ ๒ เป็นการอยู่สืบเนื่องต่อจากช่วงแรกแต่สภาพสังคม การเมือง การปกครองได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เชื่อว่าช่วงเวลาดังกล่าวนี้ได้รับวัฒนธรรมเขมรโบราณเข้ามา มีการผสมผสานกับวัฒนธรรมทวารวดีที่เคยรุ่งเรืองมาก่อน



## ปราจีนบุรีสมัยอยุธยา – ธนบุรี

สมัยอยุธยา ในสมัยอยุธยาปรากฏชื่อเมืองปราจีนบุรีเป็นครั้งแรก ซึ่งคำว่า “ปราจีนบุรี” เป็นคำสมาสเกิดจากคำว่า “ปราจีน” กับคำว่า “บุรี” คำว่า “ปราจีน” หรือ “ปาจีน” หมายความว่า ทิศตะวันออก ส่วนคำว่า “บุรี” หมายความว่า “เมือง” รวมแล้วคำว่า “ปราจีนบุรี” หมายถึงเมือง ตะวันออก การเขียนชื่อเมืองปราจีนบุรีแตกต่างกันไป เช่น ปราจีนบุรี ปราจีนบุรี และปาจีนบุรี แต่ความหมายน่าจะหมายถึงเมืองทางตะวันออกของราชอาณาจักรไทย

ปราจีนบุรีในฐานะหัวเมืองชั้นใน ต้นทิศตะวันออกสันนิษฐานพบว่าในสมัยอยุธยาตอนต้น ก่อนการปฏิรูปการปกครองในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. ๑๙๙๑-๒๐๓๑) เมืองปราจีน มีฐานะเป็นเมืองเล็ก ๆ ที่อยู่ใกล้ราชธานีคือกรุงศรีอยุธยา โดยทางกรุงศรีอยุธยาจะส่งขุนนางมา ปกครองโดยให้ขึ้นตรงต่อเมืองหลวง และหลังจากการปฏิรูปการปกครองในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถแล้ว การปกครองหัวเมืองก็เปลี่ยนไปจากเดิมคือสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แบ่งเป็นหัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก และหัวเมืองประเทศราชและแบ่งหัวเมือง ออกเป็นชั้น เอก โท ตรี และจัตวา ทรงลดฐานะหัวเมืองชั้นในคือเมืองลูกหลวงและเมืองหลานหลวง ลงมาเป็นเมืองจัตวาภายใต้การปกครองของราชธานี โดยทางราชธานีจะส่งขุนนางมาปกครองและขึ้น ตรงต่อเมืองหลวง และขุนนางที่ปกครองหัวเมืองชั้นในเรียกว่า “ผู้รั้ง” เขตที่จัดเป็นหัวเมืองชั้นในมี อาณาบริเวณดังนี้ ทิศเหนือจดเมืองชัยนาท ทิศตะวันออกจดเมืองปราจีน ทิศตะวันตกจดสุพรรณบุรี ทิศใต้จดเมืองกุยบุรี

เมืองปราจีนบุรีหลังการปฏิรูปในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ จึงเป็นหัวเมืองจัตวาขึ้นกับ ราชธานี ตำแหน่งเจ้าเมืองหรือผู้รั้งมีบรรดาศักดิ์และราชทินนามที่ ออกพระอุไทยธานี

## เมืองผ่านของเส้นทางเดินทัพไทย – กัมพูชา

จากลักษณะทำเลที่ตั้งของเมืองปราจีน เป็นเมืองที่ตั้งอยู่ใกล้กับประเทศกัมพูชา เรื่องราวที่ เกี่ยวข้องกับจังหวัดปราจีนบุรีในสมัยอยุธยาจึงเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับสงครามระหว่างสอง ราชอาณาจักร โดยฝ่ายกัมพูชามักจะเป็นต้นเหตุซึ่งอาจเนื่องมาจากกัมพูชาเห็นว่ากรุงศรีอยุธยาเป็น ราชอาณาจักรใหม่จึงไม่ยอมรับอำนาจมากนัก ต่อมาเมื่อกรุงศรีอยุธยามีความเป็นปึกแผ่นมั่นคงและ ขณะเดียวกันราชอาณาจักรกัมพูชากลับเสื่อมโทรมภายในมากขึ้น กัมพูชาจึงยอมรับราชอาณาจักร อยุธยาในฐานะเจ้าประเทศราช กษัตริย์ กัมพูชาต้องมาพึ่งพระบรมโพธิสมภารหลายครั้ง

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อกรุงศรีอยุธยามีศึกติดพันกับพม่าหรือมีความอ่อนแอภายใน กัมพูชาก็ถือ โอกาสมากวาดต้อนผู้คนตามแนวชายแดนของราชอาณาจักรอยุธยาอย่างเมืองปราจีน สมเด็จพระ นเรศวรมหาราชจึงทรงยกทัพไปตีกัมพูชาโดยใช้เส้นทางบก โดยยกทัพหลวงออกจากกรุงศรีอยุธยามา ทางตะวันออก ผ่านพินานแดง (วิหารแดง) บ้านนา เมืองนครนายก ด่านกบเจาะ (ประจันตคาม) ด่านหนุมาน (กบินทร์บุรี) ด่านพระปรัง (อ.เมืองสระแก้ว) ช่องตะโก ด่านพระจารึกหรือพระจตุต (อรัญประเทศ – ตาพระยา) ตำบลทำนบ อยู่ระหว่างเมืองอรัญประเทศและเมืองพระตะบอง ตำบล เพนียด เมืองพระตะบอง เมืองโพธิสัตว์และเมืองละแวก

สมัยธนบุรี ในสมัยธนบุรีได้กล่าวถึงเมืองปราจีนเพียงว่าเป็นเมืองที่อยู่ในเส้นทางเดินทัพของ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชที่ยกทัพจากกรุงศรีอยุธยาไปยังเมืองจันทบุรี กล่าวคือเมื่อ พ.ศ. ๒๓๐๙ ขณะที่กองทัพพม่าล้อมกรุงศรีอยุธยาอยู่นั้น สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเมื่อครั้งเป็นพระยา กำแพงเพชรทรงเล็งเห็นว่ากรุงศรีอยุธยาจะเป็นอันตราย จึงรวบรวมทหารไทย จีน ประมาณ ๑,๐๐๐ คนเศษ พร้อมด้วยอายุ้ออกไปตั้ง ณ วัดพิชัย พอฝนตกพระยากำแพงเพชรจึงนำกองทัพฝังกองทัพ พม่าออกมาจากวัดพิชัยเดินทัพต่อไป โดยมีจุดหมายอยู่ที่เมืองจันทบุรี โดยเมืองปราจีนบุรีอยู่ใน



เส้นทางเดินทัพ ซึ่งตามพระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี ฉบับจันทนุมาศ (เจิม) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อวันพุธ ขึ้นแปดค่ำ เดือนยี่ ยกกองทัพมาประทับที่ตำบลหนองไม้ซุงตามทางหลวงนครนายก ประทับรอนแรม ๒ วันถึงบ้านนาเรียง ออกจากบ้านนาเรียงวันหนึ่งถึงเมืองปราจีน ข้ามด่านกบและหยุดพักพลหุงอาหาร ณ พากตะวันออกแล้วยกข้ามไปจนถึงป่า ๕ โมง

### ปราจีนบุรีสมัยรัตนโกสินทร์

ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เมืองปราจีนยังคงเป็นเมืองผ่านของเส้นทางเดินทัพระหว่างไทยกับกัมพูชา มีผู้คนอยู่อาศัยมากขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเมืองขึ้นหลายเมือง เช่น เมืองกบินทร์บุรี เมืองอรัญประเทศ เมืองวัฒนานคร เป็นต้น ทั้งยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ชุดคลองบางขนากขึ้นส่งผลให้การติดต่อระหว่างเมืองปราจีนบุรีและเมืองพระนครศรีอยุธยาเร็วขึ้น

ต่อมาในปลายรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) ได้มีพระราชดำริที่จะสร้างป้อมเมืองปราจีน แต่ได้ลงมือสร้างและแล้วเสร็จในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕)

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปราจีนเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ เพราะมีการค้นพบแหล่งทองคำที่เมืองกบินทร์บุรี มีการทำเหมืองทองคำ ต่อมาเมื่อปฏิรูปการปกครองจากระบบกินเมืองเป็นระบบเทศาภิบาล ได้ใช้เมืองปราจีนเป็นที่ว่าการมณฑลปราจีน ส่งผลให้เมืองปราจีนกลายเป็นศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคตะวันออก ครั้นเมื่อได้ย้ายที่ว่าการมณฑลปราจีนไปอยู่ที่เมืองฉะเชิงเทรา ทำให้เมืองปราจีนลดความสำคัญลง ประกอบกับเส้นทางคมนาคมเปลี่ยนไป คือมีการตัดเส้นทางรถไฟจากกรุงเทพฯ ถึงเมืองฉะเชิงเทรามีคนจีนไปสร้างหลักแหล่งในฉะเชิงเทรามากขึ้น มีโรงงานน้ำตาล โรงสีข้าว อันส่งผลให้เมืองฉะเชิงเทรากลายเป็นศูนย์กลางความเจริญแทนเมืองปราจีนบุรี

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๗๖ ให้มีตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัดแบบผู้ว่าราชการจังหวัด คณะกรรมการจังหวัด และสภาจังหวัด ส่งผลให้มณฑลเทศาภิบาลปราจีนบุรีถูกยกเลิกไป เมืองปราจีนบุรีมีฐานะเป็นจังหวัดปราจีนบุรี

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ รัฐบาลได้ออก “พระราชบัญญัติยุบและรวมการปกครอง บางจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๘๕” ให้ยุบและรวมการปกครองจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนครนายก จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนนทบุรี ในส่วนของจังหวัดนครนายกนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับจังหวัดปราจีนบุรี โดยกำหนดไว้ดังนี้

มาตรา ๔ ให้ยุบจังหวัดนครนายกและให้รวมท้องที่ของจังหวัดที่ยุบเข้าไว้ในการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี เว้นแต่ท้องที่อำเภอบ้านนาให้รวมเข้าไว้ในการปกครองของจังหวัดสระบุรี

การรวมท้องที่บางส่วนของจังหวัดนครนายกไว้ในเขตการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรีส่งผลให้จังหวัดปราจีนบุรีที่เดิมมีท้องที่กว้างขวางอยู่แล้ว ให้มีท้องที่กว้างขวางเพิ่มมากขึ้นเกินกำลังจังหวัดจะรับผิดชอบ ทำให้การติดต่อดูแลทุกข์สุขของประชาชนและการปกครองของราษฎรไม่เป็นผลดีเหมือนเมื่อนครนายกเป็นจังหวัดอยู่ กระทรวงมหาดไทยจึงได้เสนอร่างหลักการ “พระราชบัญญัติสถาปนาจังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๔๘๙” โดยได้สอบถามจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดสระบุรี และในที่สุดรัฐบาลได้ออก “พระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๔๘๙” โดยระบุในพระราชบัญญัติว่า



มาตรา ๖ ให้แยกอำเภอนครนายก อำเภอองครักษ์ และอำเภอปากพลีออกจากการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี กับให้แยกอำเภอบ้านนาออกจากการปกครองของจังหวัดสระบุรี จัดตั้งเป็นจังหวัดขึ้นเรียกว่าจังหวัดนครนายก

ต่อมา พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้มีการแบ่งเขตพื้นที่การปกครองจังหวัดปราจีนบุรี โดยแยกพื้นที่อำเภอบางอำเภอไปอยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งตั้งขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. ๒๕๓๖

### คำขวัญจังหวัดปราจีนบุรี

“ศรีมหาโพธิ์คู่บ้าน ไผ่ตงหวานคู่เมือง ผลไม้ลือเลื่อง เขตเมืองทวารวดี”

### ดอกไม้ประจำจังหวัดปราจีนบุรี



### ดอกปีบ, ดอกปีป

ชื่อสามัญ Cork Tree

ชื่อวิทยาศาสตร์ Millingtonia hortensis Linn. F.

วงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่ออื่น กาชะลอง กาดสะลอง (ภาคเหนือ), เต็กตองโพ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), ปีบ (ภาคกลาง)

ลักษณะทั่วไป เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ลำต้นสูงประมาณ ๑๐-๒๐ เมตร

เปลือกลำต้นสีเทา ขรุขระ ใบออกเป็นช่อ ลักษณะใบกลมรี ขอบใบเรียบ โคนใบมนได้ใบเห็นเส้นใบชัดเจน ดอกออกเป็นช่อ ตั้งตรงลักษณะเป็นท่อยาวประมาณ ๒-๓ นิ้ว สีขาวปนเหลืองขนาด ๒ เซนติเมตร ปลายกลีบดอกเป็นแฉก ๕ แฉก ตรงกลางดอกมีเกสรตัวผู้

และเกสรตัวเมียติดอยู่ด้านในใกล้ปากท่อผลมีลักษณะเป็นฝักแบน ภายในมีเมล็ดลักษณะแบน

ถิ่นกำเนิด ไทย, พม่า

การเป็นมงคล คนไทยโบราณเชื่อว่า บ้านใดปลูกต้นปีบไว้ประจำบ้านจะทำให้เก็บเงินเก็บทองได้มากเพราะ ปีบ คือ ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุของ ดังนั้นคนไทยโบราณเรียกภาชนะใส่ของที่มีคำว่า ปีบเงิน ปีบทอง นอกจากนี้ยังเชื่ออีกว่าสามารถทำให้มีชื่อเสียงโด่งดังเพราะปีบมีลักษณะแข็งและโปร่ง เวลาเคาะหรือตีจะเกิดเสียงดังไปไกล



- ตำแหน่งที่ปลูกและผู้ปลูก** เพื่อเป็นสิริมงคลแก่บ้านและผู้อาศัย ควรปลูกต้นปีปไว้ทางทิศตะวันตกผู้ปลูกควรปลูกในวันเสาร์ เพราะโบราณเชื่อว่าการปลูกไม้เพื่อเอาคุณทั่วไปในวันเสาร์ ถ้าจะให้เป็นมงคลมากยิ่งขึ้น ผู้ปลูกควรเป็นผู้ที่เกิดในวันจันทร์ เพราะปีปเป็นดอกไม้ประจำของนางโคราคะเทวีซึ่งเป็นนางประจำวันจันทร์ในธิดาของพระอินทร์นอกจากนี้ถ้าหากผู้อาศัยในบ้านเกิดในวันจันทร์ด้วยแล้วก็จะเป็นสิริมงคลมากยิ่งขึ้น
- การปลูก** นิยมปลูกในแปลงปลูกเพื่อประดับบริเวณบ้านและสวน ขนาดหลุมปลูก ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ เซนติเมตร ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก : ดินร่วนอัตรา ๑:๒ ผสมดินปลูกถ้าปลูกประดับบ้านเรือนหรืออาคารควรปลูกให้มีระยะห่างที่เหมาะสมเพราะปีปเป็นไม้ที่มีทรงพุ่มใหญ่พอสมควร
- การดูแลรักษา**
- แสง ต้องการแสงแดดจัด หรือกลางแจ้ง
  - น้ำ ต้องการปริมาณน้ำปานกลาง ควรให้น้ำ ๕-๗ วัน/ครั้ง
  - ดิน ชอบดินร่วนซุย
  - ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑: ๓ กิโลกรัม/ต้น ควรใส่ปีละ ๔-๕ ครั้ง
- การขยายพันธุ์** โดยการเพาะเมล็ด และการปักชำ
- โรคและศัตรู** ไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องโรคและศัตรู เพราะมีความทนทานสภาพธรรมชาติได้ดี

### ตราประจำจังหวัดปราจีนบุรี

เป็นรูปต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ์ ปลูกไว้ที่ตำบลโคกปีป อำเภอศรีมโหสถ เป็นสัญลักษณ์ทางด้านพุทธศาสนาที่เชิดหน้าชูตาของจังหวัดปราจีนบุรี เพราะเชื่อต้นโพธิ์ ที่สมณชุตจากอินเดีย ซึ่งมาเผยแพร่พระศาสนา กันว่าเป็นเมื่อราว พ.ศ. ๕๐๐ ได้นำพันธุ์มาจากพระศรีมหาโพธิ์ พุทธคยา ประเทศอินเดีย เป็นต้นโพธิ์ที่พระพุทธเจ้าประทับบำเพ็ญธรรมจนสำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ์นี้เป็นที่นับถือบูชากราบไหว้ของราษฎรในท้องที่และต่างท้องที่ และมีการจัดงานนมัสการเป็นประจำทุกปี



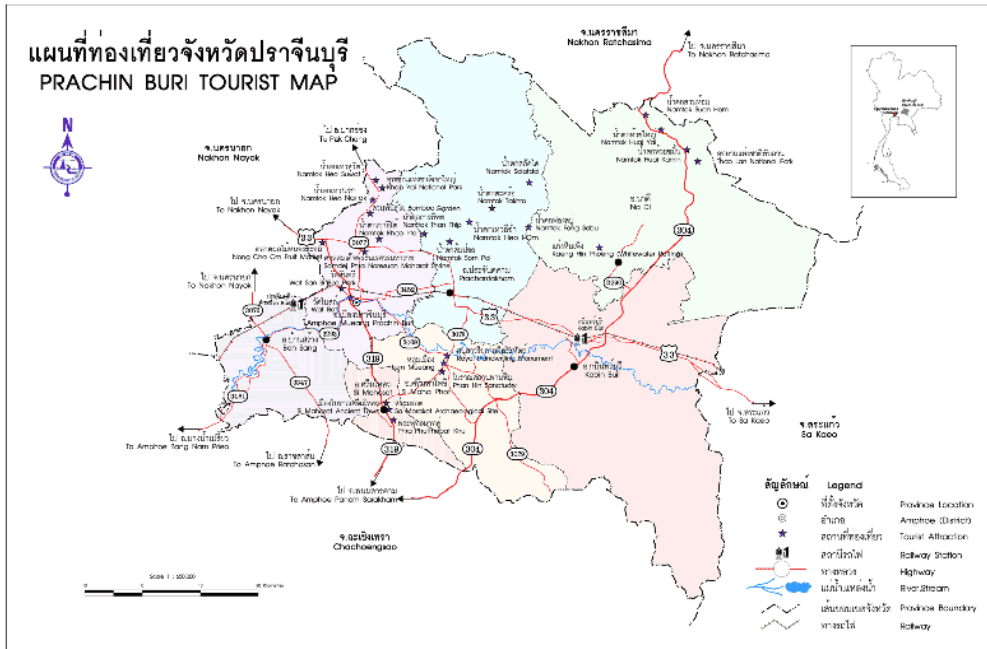
### ธงประจำจังหวัดปราจีนบุรี



#### ขนาดพื้นธง

กว้าง ๑.๕๐ ม. ยาว ๒.๒๕ ม.  
 ลักษณะพื้นธง ตอนต้นมีพื้นสีแดง ซึ่งกำหนดเป็นสีประจำภาค ๒ กว้างยาวด้านละ ๑.๕๐ ม.  
 มีรูปต้นโพธิ์อยู่ในกรอบวงกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๘๕ ซม.

ที่ตั้ง ขนาด อาณาเขต



ที่ตั้ง จังหวัดปราจีนบุรีตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกของประเทศไทย อยู่ระหว่างละติจูดที่ ๑๓ องศา ๓๙ ลิปดา ถึงละติจูดที่ ๑๔ องศา ๒๗ ลิปดาเหนือ และเส้นลองติจูดที่ ๑๐๑ องศา ๙๐ ลิปดา ถึงลองติจูดที่ ๑๐๒ องศา ๐๗ ลิปดาตะวันออก ห่างจาก กรุงเทพมหานคร ๑๓๖ กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข ๓๓ , ๓๐๕ ใช้เวลาเดินทางเพียง ๑.๓๐ ชั่วโมง เป็นจุดเชื่อมโยง การคมนาคมจาก กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศกัมพูชา ในรัศมี ๑๐๐ กว่ากิโลเมตร

ขนาด จังหวัดปราจีนบุรีมีพื้นที่ทั้งหมด ๔,๗๖๒.๓๖๒ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒,๙๗๖,๔๗๖ ไร่  
อาณาเขต มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

- ทิศเหนือ ติดกับ จังหวัดนครราชสีมา
- ทิศตะวันออก ติดกับ จังหวัดสระแก้ว
- ทิศตะวันตก ติดกับ จังหวัดนครนายก
- ทิศใต้ ติดกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา

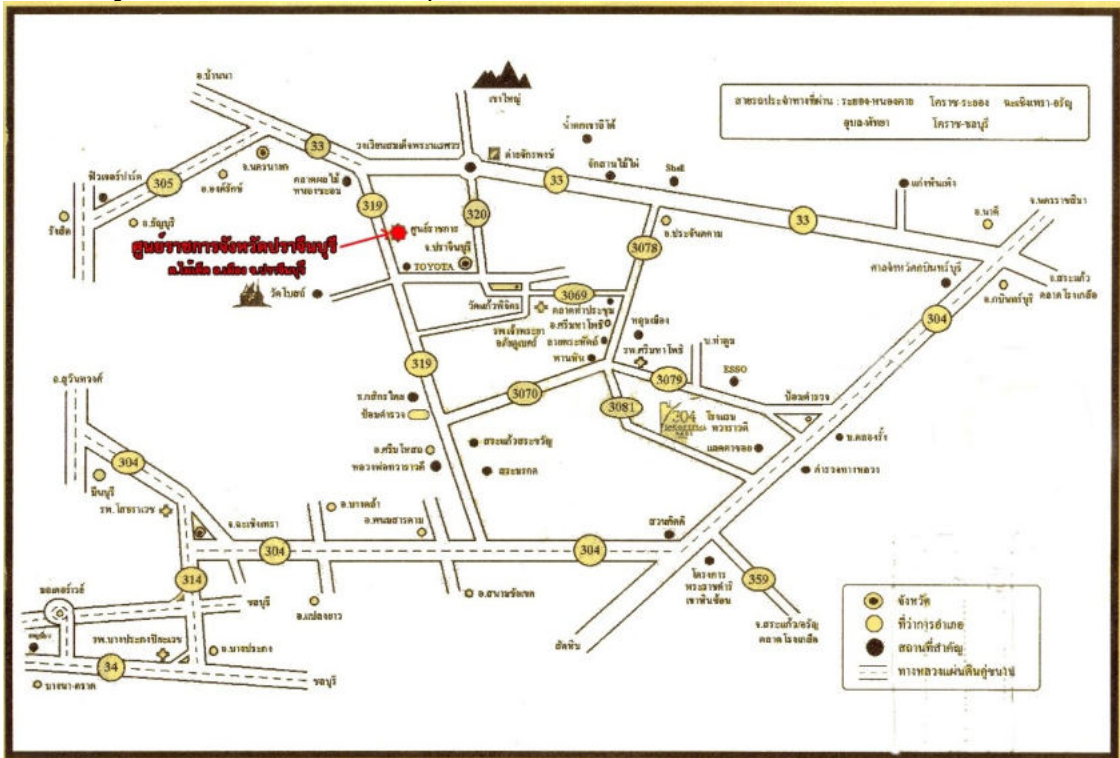




### ข้อมูลการติดต่อ



### แผนที่มาศูนย์ราชการจังหวัดปราจีนบุรี (Map)



### ที่อยู่

ศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี ตำบลไม้เค็ด อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ๒๕๒๓๐  
หมายเลขโทรศัพท์ ๐-๓๗๔๕-๔๐๐๕-๖ หมายเลขโทรสาร ๐-๓๗๔๕-๔๐๐๔  
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ prachinburi@moi.go.th  
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์รับส่งหนังสือราชการ saraban\_prachinburi@moi.go.th  
เว็บไซต์ <http://www.prachinburi.go.th/main.htm>



**ข้อมูลเศรษฐกิจ**

**ภาคเกษตร**

จังหวัดปราจีนบุรี มีพื้นที่ทำการเกษตร ๑,๑๒๔,๘๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗๙ ของพื้นที่ทั้งหมดโดยมีผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญ ดังนี้

๑) ด้านพืช

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของปราจีนบุรี ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ไม้ตง อ้อย โรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สำหรับผลไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ทูเรียน เงาะ และกระท้อน

**ตารางข้อมูลการปลูกข้าว/พืชไร่/พืชผัก รายอำเภอ จังหวัดปราจีนบุรี ปี พ.ศ.๒๕๕๗/๕๘**

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	มูลค่าพืชเศรษฐกิจ (ล้านบาท)	บริเวณเพาะปลูก (อำเภอ)
ข้าวนาปี	๔๘๐,๓๖๗	๔๗๖,๓๐๗	๔๓๖	๒๐๗,๖๗๐	๑,๓๖๔	ทุกอำเภอ
ข้าวนาปรัง	๑๔๓,๗๗๐	๑๔๑,๓๙๖	๖๒๘	๘๘,๗๙๗	๖๕๕	ทุกอำเภอ
มันสำปะหลัง	๑๕๔,๖๘๙	๑๕๒,๓๒๕	๓,๕๕๑	๕๔๐,๙๐๖	๑,๑๐๓	ยกเว้นบ้านสร้าง
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑๗,๙๘๐	๑๗,๕๕๓	๖๘๑	๑๑,๙๕๔	๕๕	ยกเว้นเมืองฯ บ้านสร้าง
อ้อยเคี้ยว	๑๑๕	๑๑๕	๑๕,๐๐๐	๑,๗๒๕		กบินทร์บุรี
อ้อยโรงงาน	๔๗,๒๐๗	๔๗,๑๘๗	๑๓,๗๒๓	๖๔๗,๕๔๗	๗๑๓	กบินทร์บุรี ศรีมหาโพธิ ชาติ
ถั่วฝักยาว	๑๗	๑๗	๖๐๐	๑๐		เมืองฯ กบินทร์บุรี ชาติ
แตงกวา	๗	๗	๘๐๐	๖		เมืองฯ
กก	๒๔๑	๑๓๘	๑,๑๙๕	๑๖๕		บ้านสร้าง
ข้าวโพดหวาน	๒๓	๒๓	๗๘๐	๑๘		ศรีมหาโพธิ
ชะอม	๘๐๐	๘๐๐	๔๑๒	๓๓๐		เมือง
<b>รวม</b>	<b>๘๔๕,๒๑๖</b>	<b>๘๓๕,๘๖๘</b>		<b>๑,๔๙๙,๑๒๘</b>		





## ตารางข้อมูลการปลูกไม้ผล - ไม้ยืนต้น รายอำเภอ จังหวัดปราจีนบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๕๗/๕๘

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)	ผลผลิต รวม (ตัน)	มูลค่าพืช เศรษฐกิจ (ล้านบาท)	บริเวณเพาะปลูก (อำเภอ)
กระท้อน	๔,๐๓๗	๓,๘๓๘	๑,๓๗๙	๕,๒๙๒	๑๙	ยกเว้นบ้านสร้าง
กล้วยไข่	๑๕๘	๑๕๘	๑,๗๕๖	๒๗๗		เมืองฯกบินทร์บุรี
กล้วยน้ำว้า	๑,๕๔๑	๑,๕๔๑	๑,๓๖๓	๒,๑๐๐		ทุกอำเภอ
ขนุน	๑,๖๘๕	๑,๕๕๙	๑,๗๑๒	๒,๖๖๙		ยกเว้นบ้านสร้าง ศรีมหาโพธิ์
เงาะ	๘๘๐	๘๓๔	๘๑๖	๖๘๐		ยกเว้นบ้านสร้าง ศรีมหาโพธิ์
ชมพู่	๒๙	๒๙	๗๙๖	๒๓		ยกเว้นบ้านสร้าง ศรีมหาโพธิ์ นาดิ
ทุเรียน	๒,๔๒๐	๒,๑๔๓	๙๒๓	๑,๙๗๗	๑๘๒	ยกเว้นบ้านสร้าง ศรีมหาโพธิ์
มะนาว	๒,๙๓๗	๒,๖๕๑	๘๕๗	๒,๒๗๒		ยกเว้นบ้านสร้าง ศรีมหาโพธิ์
มะม่วง	๘,๐๔๔	๖,๕๕๗	๑,๔๐๙	๙,๒๓๙	๒๑	ทุกอำเภอ
มะละกอ	๗๑๕	๗๑๕	๙,๑๑๑	๖,๕๑๔		ยกเว้นบ้านสร้าง ประจันตคาม ศรีมหาโพธิ์
มะปรางหวาน	๑,๑๔๒	๙๓๑	๖๖๐	๖๑๔		ยกเว้นบ้านสร้าง ศรีมหาโพธิ์ นาดิ
มะยงชิด	๔๒๖	๓๒๓	๖๓๔	๒๐๕		เมือง ศรีมหาโพธิ์ ประจันตคาม
มะพร้าว	๑,๒๒๓	๑,๑๗๓	๖๘๐	๗๙๖		ยกเว้นนาดิ
มะไฟ	๙๑๙	๙๐๖	๗๗๑	๖๙๘		เมืองปราจีนบุรี ประจันตคาม
มังคุด	๒,๑๐๑	๒,๐๑๙	๖๘๔	๑,๓๘๑		ยกเว้นบ้านสร้าง ศรีมหาโพธิ์



ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	มูลค่าพืชเศรษฐกิจ (ล้านบาท)	บริเวณเพาะปลูก (อำเภอ)
ลำไย	๗๓๘	๔๔๗	๖๙๓	๓๑๐		ยกเว้นบ้านสร้าง ศรีมหาโพธิ ศรีมโหสถ
ลองกอง	๙๕๓	๘๗๙	๕๙๕	๕๒๓		ยกเว้นบ้านสร้าง กบินทร์บุรี ศรีมโหสถ
ส้มโอ	๖,๕๓๔	๕,๑๒๓	๑,๔๒๗	๗,๓๑๐		ยกเว้นบ้านสร้าง
ไผ่ตง	๒๒,๑๙๑	๒๑,๔๖๙	๑,๖๗๐	๓๕,๘๕๓		ยกเว้นบ้านสร้าง ศรีมหาโพธิ ศรีมโหสถ
ลิ้นจี่	๔๒	๔๒	๔๗๓	๒๐		เมืองปราจีนบุรี ประจันตคาม
ยางพารา	๓๔,๔๗๐	๖,๒๙๗	๒๖๓	๑,๖๕๖	๖๗	ยกเว้นบ้านสร้าง
ปาล์มน้ำมัน	๑๕,๔๔๖	๑๑,๗๗๙	๑,๙๐๘	๒๒,๔๗๔	๑๐๐	ทุกอำเภอ

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี

๒) ด้านปะมง จำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งธรรมชาติ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่จังหวัด มีงานสน ๔,๕๑๖ ราย มีผลผลิตมูลค่าประมาณ ๑,๐๖๔ ล้านบาท ส่วนการประมงในแหล่งน้ำธรรมชาติ อำเภอที่สามารถจับสัตว์น้ำได้มากที่สุด คือ อำเภอบ้านสร้าง น้อยที่สุด คือ อำเภอศรีมโหสถ โดยจำแนกออกเป็นรายอำเภอ ดังนี้

**การจับสัตว์น้ำจากแหล่งธรรมชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗**

อำเภอ	ชนิดสัตว์น้ำหลัก	ปริมาณ/กก	มูลค่า/บาท
เมืองปราจีนบุรี	นิล ตะเพียน สลิด ช่อน กุ้ง	๔๘๘,๖๖๑	๒๘,๗๙๑,๒๗๐
บ้านสร้าง	นิล ตะเพียน สลิด ช่อน กุ้ง	๖๐๑,๔๘๘	๖๑,๕๐๘,๘๗๐
ศรีมโหสถ	นิล ตะเพียน สลิด ช่อน กุ้ง	๖๐,๖๙๑	๓,๔๘๕,๕๔๐
ศรีมหาโพธิ	ตะเพียน สวาย กุ้ง ฉลาด นิล	๒๔๙,๖๐๖	๒๙,๘๙๔,๓๙๐
ประจันตคาม	ตะเพียน สวาย กุ้ง ฉลาด นิล	๒๗๙,๑๗๘	๒๑,๔๙๘,๕๘๐
กบินทร์บุรี	ตะเพียน สวาย กุ้ง ฉลาด นิล	๑,๒๙๗,๓๓๔	๑๑๓,๕๙๑,๒๖๐
นาดี	ตะเพียน สวาย กุ้ง ฉลาด นิล	๓๙๕,๕๕๐	๒๒,๐๘๔,๑๑๐
<b>รวม</b>		<b>๓,๓๗๒,๕๐๘</b>	<b>๒๘๐,๘๕๔,๐๒๐</b>



จังหวัดปราจีนบุรี มีชาวประมงอยู่ที่ ๑๕,๔๓๐ ราย กระจายตัวอยู่ตามอำเภอต่างๆ ส่วนใหญ่มีอาชีพเดิมทำการเกษตร แล้วมาทำอาชีพเสริมด้านการประมง และมีอีกส่วนหนึ่งที่ไม่มีที่ดินทำกินต้องหากิน โดยการหาสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำให้ดี เพื่อเป็นการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชนอย่างแท้จริง

ตารางข้อมูลด้านการทำประมง (ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗)

อำเภอ	เนื้อที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (ไร่)	จำนวนครัวเรือนเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (ครัวเรือน)	ปริมาณการผลิตสัตว์น้ำ (พันตัน)	มูลค่าการผลิตสัตว์น้ำ (ล้านบาท)
เมืองปราจีนบุรี	๓,๗๑๑.๔๐	๔๑๒	๔,๗๒๐,๙๐๑	๑๒๔,๑๒๑,๐๙๒
กบินทร์บุรี	๙๐๔.๕๔	๗๐๐	๑๕๙,๐๑๒	๙,๕๖๖,๕๗๔
นาดี	๓๘๗.๐๐	๓๐๗	๙๐,๔๐๓	๕,๔๓๒,๘๖๑
บ้านสร้าง	๒๕,๔๑๙.๓๗	๑,๕๔๐	๓๑,๗๖๔,๐๔๕	๙๖๔,๕๕๓,๒๔๖
ประจันตคาม	๖๕๐.๒๕	๒๐๖	๗๘๒,๐๖๔	๒๙,๔๘๕,๖๗๓
ศรีมหาโพธิ	๒,๑๘๙.๓๔	๓๐๒	๔,๓๘๒,๐๓๙	๑๖๕,๙๑๐,๓๕๑
ศรีมโหสถ	๒,๐๓๗.๗๕	๑๕๖	๒,๙๕๐,๖๖๒	๗๐,๓๒๓,๕๖๘
รวม	๓๕,๒๙๙.๖๕	๓,๖๒๓	๔๔,๘๔๙,๑๒๖	๑,๓๖๙,๓๙๓,๓๖๕

ตารางข้อมูลการเลี้ยงกุ้งทะเล บ่อ เนื้อที่ ปริมาณที่จับได้จากการเลี้ยง เป็นรายอำเภอ พ.ศ. ๒๕๕๘

อำเภอ	เนื้อที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (ไร่)	จำนวนครัวเรือนเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (ครัวเรือน)	ปริมาณการผลิตสัตว์น้ำ (พันตัน)	มูลค่าการผลิตสัตว์น้ำ (ล้านบาท)
เมืองปราจีน	๕๓๔.๕๐	๑๕	๓๓๗,๑๐๒	๔๔,๕๒๒,๑๓๐
บ้านสร้าง	๗,๕๑๔.๗๔	๕๔๕	๔,๒๙๗,๐๒๓	๕๗๓,๑๔๕,๑๒๐
ศรีมโหสถ	๒๑๔.๔๕	๘	๗๕,๖๒๓	๑๐,๒๘๘,๑๐๑
รวม	๘,๒๖๔	๕๖๘	๔,๗๐๙,๗๔๘	๖๒๗,๙๕๕,๓๕๑

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดปราจีนบุรี

การเลี้ยงจระเข้จังหวัดปราจีนบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนจระเข้ (ตัว)	มูลค่า/ปี (บาท)
เมืองปราจีนบุรี	๑	๓๕๐	๑,๑๖๖,๖๖๖
ศรีมหาโพธิ	๒	๑๑๔	๓๘๐,๐๐๐
ศรีมโหสถ	๓	๑,๐๒๖	๓,๔๒๐,๐๐๐
ประจันตคาม	๔	๔๘,๕๗๙	๑๖๑,๙๓๐,๐๐๐
กบินทร์บุรี	๔๓	๒๕,๙๒๑	๘๖,๔๐๓,๓๓๓
นาดี	๘	๑,๔๔๙	๔,๘๓๐,๐๐๐



รวม	๖๑	๗๗,๔๔๐	๒๕๘,๑๒๙,๙๙๙
-----	----	--------	-------------

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลกลางกระทรวงมหาดไทยและจังหวัดปราจีนบุรี ([www.moi.go.th/MOIWEB](http://www.moi.go.th/MOIWEB))

การเลี้ยงจระเข้ของจังหวัดปราจีนบุรี จัดเป็นช่องทางการประกอบอาชีพที่กำลังเจริญเติบโตดีมากของจังหวัดปราจีนบุรี มีการขยายตัวแบบก้าวกระโดดจังหวัดปราจีนบุรี นับเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีการขยายตัวในการเลี้ยงจระเข้ที่สูงสุดของกลุ่มจังหวัด หากมีการส่งเสริมที่ดี จะเป็นการสร้างอาชีพที่มั่นคงให้กับเกษตรกรจังหวัดปราจีนบุรี ปัจจัยสนับสนุนมีดังนี้

๑. สภาพภูมิอากาศ เป็นจังหวัดที่มีอากาศร้อนชื้นซึ่งเหมาะต่อการเจริญเติบโตของจระเข้
๒. เป็นจังหวัดที่มีอาหารเลี้ยงจระเข้จำนวนมากและราคาถูก มีฟาร์มไก่เนื้อและไก่ไข่จำนวนมาก ไก่ที่ตายก่อนกำหนดเวลาจะเป็นอาหารจระเข้ได้เป็นอย่างดี
๓. องค์ความรู้และภูมิปัญญาด้านการเพาะเลี้ยงจระเข้ของเกษตรกรในพื้นที่ที่มีการพัฒนาการเลี้ยงขึ้นตามลำดับ
๔. จระเข้ไม่ได้รับผลกระทบด้านการกีดกันสินค้าเนื่องจากตลาดส่งออกจระเข้ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน

๓) ด้านปศุสัตว์ จากข้อมูลสถิติปศุสัตว์ของกรมปศุสัตว์ พบว่า ปราจีนบุรีเป็นแหล่งผลิตไก่เนื้อ เป็ดเนื้อ และไก่ไข่ที่สำคัญของประเทศ ดังจะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดปราจีนบุรีมีการเลี้ยงไก่เนื้อมากเป็นอันดับที่ ๖ ของประเทศ คิดเป็นร้อยละ ๖.๓๙ ของจำนวนไก่เนื้อที่เลี้ยงอยู่ทั่วประเทศ ในขณะที่เลี้ยงเป็ดเนื้อมากเป็นอันดับที่ ๘ ของประเทศ มีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๔.๓๒ ของจำนวนเป็ดเนื้อทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นจังหวัดที่มีการเลี้ยงไก่ไข่มากเป็นอันดับที่ ๙ ของประเทศ คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๓ ของจำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงอยู่ทั่วประเทศ

ตารางแสดงข้อมูลจังหวัดที่มีไก่เนื้อมากที่สุด ๑๐ อันดับแรก

ลำดับ ที่	จังหวัด	จำนวน (ตัว)	% ของประเทศ
	ยอดรวมทั้งหมด	๒๖๑,๔๓๑,๓๔๕	๑๐๐.๐๐
๑	ลพบุรี	๔๘,๑๖๔,๖๐๙	๑๘.๔๒
๒	นครราชสีมา	๒๖,๓๘๑,๗๕๗	๑๐.๐๙
๓	สระบุรี	๒๔,๒๖๑,๕๘๖	๙.๒๘
๔	กาญจนบุรี	๒๓,๘๘๙,๐๒๓	๙.๑๔
๕	ชลบุรี	๒๒,๓๑๔,๒๔๙	๘.๕๔
๖	ปราจีนบุรี	๑๖,๗๐๑,๑๔๖	๖.๓๙
๗	ราชบุรี	๙,๘๗๗,๒๖๐	๓.๗๘
๘	สุพรรณบุรี	๙,๔๕๑,๐๒๗	๓.๖๒
๙	นครสวรรค์	๗,๒๑๗,๘๑๓	๒.๗๖
๑๐	บุรีรัมย์	๖,๕๖๙,๕๘๑	๒.๕๑

ที่มา : สถิติจำนวนปศุสัตว์ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมปศุสัตว์



ตารางแสดงข้อมูลจังหวัดที่มีไก่ไข่มากที่สุด ๑๐ อันดับแรก

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวน (ตัว)	% ของประเทศ
	ยอดรวมทั้งหมด	๒๖๑,๔๓๑,๓๔๕	๑๐๐.๐๐
๑	ฉะเชิงเทรา	๗,๑๓๔,๗๙๑	๑๒.๕๑
๒	นครนายก	๖,๓๔๐,๕๕๑	๑๑.๑๒
๓	ชลบุรี	๔,๗๖๓,๕๓๔	๕.๓๕
๔	นครปฐม	๔,๖๔๘,๒๑๙	๘.๑๕
๕	เชียงใหม่	๒,๙๖๗,๒๙๐	๕.๒๐
๖	สุพรรณบุรี	๒,๙๐๒,๔๒๑	๕.๐๙
๗	พระนครศรีอยุธยา	๒,๘๒๕,๑๕๐	๔.๙๕
๘	ขอนแก่น	๒,๔๓๖,๖๗๗	๔.๒๗
๙	ปราจีนบุรี	๒,๑๘๑,๖๔๗	๓.๘๓
๑๐	นครสวรรค์	๑,๔๕๐,๗๙๐	๒.๕๔

ที่มา : สถิติจำนวนปศุสัตว์ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมปศุสัตว์

ภาคอุตสาหกรรม

ภาวะการลงทุนด้านอุตสาหกรรมในจังหวัดปราจีนบุรี ณ กันยายน ๒๕๕๘ เมื่อเทียบกับช่วงระยะเวลาเดียวกับปีก่อน พบว่า มีอัตราการขยายตัวของจำนวนโรงงานที่ได้รับอนุญาตใหม่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๑.๘๙ จำนวนเงินลงทุนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๘ และอัตราการจ้างเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๐.๗๓

จะเห็นได้ว่าการลงทุนด้านอุตสาหกรรมภายในจังหวัดปราจีนบุรี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดปี เนื่องด้วยปัจจัยหลายอย่างภายในจังหวัดที่เหมาะสมแก่การประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรม



## ตารางแสดงข้อมูลกลุ่มอุตสาหกรรมในจังหวัดปราจีนบุรี (ข้อมูล ณ วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๙)

ลำดับ	กลุ่มอุตสาหกรรม	เงินทุนรวม* (ล้านบาท)	คนงานรวม (คน)	เครื่องจักรรวม (แรงม้า)	จำนวน โรงงาน
๑	ผลิตภัณฑ์จากพืช	๙๑๔.๖๗	๕๘๓	๖๘,๑๑๗	๖๕
๒	อุตสาหกรรมอาหาร	๒,๐๕๗.๘๑	๔,๑๓๘	๑๕๑,๖๗๙	๖๘
๓	อุตสาหกรรมเครื่องดัดไม้	๒,๓๒๒.๐๐	๑,๖๗๑	๑๓๓,๐๐๑	๙
๔	สิ่งทอ	๓,๔๕๔.๐๓	๔,๐๒๒	๙๑,๙๕๘	๓๐
๕	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายยกเว้นรองเท้า	๑,๒๑๔.๘๙	๖,๗๔๔	๑๑,๖๗๔	๑๗
๖	ผลิตหนังสือและผลิตภัณฑ์จากหนังสือ	๘๓๓.๔๖	๑,๘๘๒	๒๓,๘๗๒	๑๕
๗	แปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	๒,๖๙๖.๑๓	๙๗๒	๑๕๑,๑๘๒	๓๘
๘	เครื่องเรือนหรือเครื่องตกแต่งในอาคารจากไม้ แก้ว ยาง หรือโลหะอื่นๆ	๑๕๒.๕๙	๑,๘๑๐	๘,๑๘๕	๓๐
๙	ผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	๒๗,๒๑๙.๐๖	๓,๑๙๙	๕๑๑,๓๔๖	๓๑
๑๐	การพิมพ์ การเย็บเล่ม ทำปกหรือการทำแม่พิมพ์	๒๙๕.๐๗	๓๕๐	๔,๕๔๐	๗
๑๑	เคมีภัณฑ์และผลิตเคมีภัณฑ์	๑,๑๕๑.๕๕	๖๖๘	๓๗,๘๒๓	๒๙
๑๒	ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม	๒๑๔.๖๐	๑๒๕	๑๘,๐๖๙	๑๐
๑๓	ยางและผลิตภัณฑ์ยาง	๑,๑๒๐.๘๒	๒,๕๑๑	๖๙,๕๕๕	๑๑
๑๔	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	๕,๖๑๐.๒๓	๔,๓๖๘	๘๑,๖๕๕	๖๕
๑๕	ผลิตภัณฑ์อโลหะ	๑,๙๕๑.๓๐	๘๖๘	๒๓,๖๕๒	๕๐
๑๖	ผลิตโลหะขั้นมูลฐาน	๒,๐๒๖.๔๓	๑,๑๓๖	๒๓๗,๑๖๓	๑๙
๑๗	ผลิตภัณฑ์โลหะ	๒,๔๔๕.๔๔	๕,๓๒๒	๔๙,๘๑๑	๖๑
๑๘	ผลิตเครื่องจักรและเครื่องกล	๙๘,๖๑๙.๗๕	๑๓,๗๗๖	๘๑,๘๗๕	๓๕
๑๙	ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์	๑๑,๒๕๘.๑๑	๑๐,๘๙๕	๙,๓๙๙,๖๕๙	๔๘
๒๐	ผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อม ยานพาหนะและอุปกรณ์	๒๗,๒๖๐.๐๗	๑๐,๓๒๐	๑๙๐,๒๖๙	๗๐
๒๑	การผลิตอื่นๆ	๓๖,๒๔๑.๓๙	๕,๕๑๘	๒,๔๐๒,๖๑๒	๒๐๕
รวม		๒๒๙,๐๕๑.๓๙	๘๐,๘๗๘	๑๓,๗๔๗,๖๙๖	๙๑๓



## สวนอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม ในจังหวัดปราจีนบุรี

เขตประกอบการอุตสาหกรรม ๑ แห่ง ที่เปิดดำเนินการ คือ

- เขตประกอบการอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี ตั้งอยู่ในอำเภอกบินทร์บุรี พื้นที่ ๒,๕๖๓ ไร่ จำนวน ๗๕ โรงงาน

สวนอุตสาหกรรม ๓ แห่ง ที่เปิดดำเนินการ คือ

๑. สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง ตั้งอยู่ในอำเภอกบินทร์บุรี มีพื้นที่ ๒,๐๖๘ ไร่ จำนวนโรงงาน ๓๕ โรงงาน

๒. ๓๐๔ อินดัสเตรียลปาร์ค ตั้งอยู่ในอำเภอศรีมหาโพธิ มีพื้นที่ ๗,๕๐๐ ไร่ จำนวนโรงงาน ๑๒๔ โรงงาน

๓. โรจนะ อินดัสเตรียล เมเนจเม้นจ์ ตั้งอยู่ในอำเภอศรีมหาโพธิ มีพื้นที่ ๓,๙๙๘ ไร่ จำนวนโรงงาน ๑๐ โรงงาน

นิคมอุตสาหกรรม ๑ แห่ง ที่เปิดดำเนินการ คือ

- นิคมอุตสาหกรรมไฮเทค กบินทร์บุรี ตั้งอยู่ในอำเภอกบินทร์บุรี พื้นที่ ๑,๐๗๕ ไร่ จำนวน ๘ โรงงาน

ปัจจุบัน จังหวัดปราจีนบุรีมีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น ๘๕๘ โรงงาน ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในสองอำเภอหลัก คือ อำเภอกบินทร์บุรีและอำเภอศรีมหาโพธิ ซึ่งเป็นที่รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมจากภาคเอกชนสูง โดยเฉพาะตามแนวทางการหลวงหมายเลข ๓๐๔ และ ๓๓ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทที่ใช้แรงงานมาก เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร และสิ่งทอเนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง เข้ามาลงทุนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดปราจีนบุรีจำนวนมาก โดยมีสาขาอุตสาหกรรมที่น่าสนใจ ดังนี้

๑) อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ เกี่ยวกับการผลิตเยื่อกระดาษหรือกระดาษแข็ง ผลิตภาชนะจากกระดาษทุกชนิด กระดาษ ใสักรองอากาศ เนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรีเป็นจังหวัดที่วัตถุดิบมากโดยเฉพาะไม้ยูคาลิปตัส นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการปลูกในแถบจังหวัดสระแก้ว และฉะเชิงเทราในบางพื้นที่ รวมทั้งจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น สุรินทร์ บุรีรัมย์ อุบลราชธานี โรงงานผลิตกระดาษที่สำคัญในจังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่ บริษัทในเครือแอ็ดวานซ์ อะโกร จำกัด (มหาชน)

๒) อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นกิจการเกี่ยวกับการผลิต ประกอบดัดแปลง เครื่องมือหรือเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ เครื่องกระจายเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ฮาร์ดดิสก์ไดร์ เป็นต้น โดยการประกอบกิจการส่วนใหญ่เป็นลักษณะการรับจ้างผลิตให้กับผู้ผลิตรายใหญ่

๓) อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน ซึ่งเป็นกิจการเกี่ยวกับการผลิต ประกอบ ดัดแปลงยานยนต์ และชิ้นส่วน เช่น การผลิตชิ้นส่วนเครื่องยนต์ และรถยนต์ ของบริษัท สยามไอซิน จำกัด บริษัท โอฮาซิ เทคนิค้า (ไทยแลนด์) จำกัด บริษัท คูราซิกิ สยามรับเบอร์ จำกัด และบริษัท ไทย จี เอ็ม บี จำกัด

จังหวัดปราจีนบุรี มีโอกาสทางด้านอุตสาหกรรม คือ ยุทธศาสตร์ของหวัด ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของอุตสาหกรรมสีเขียว รองรับประชาคมอาเซียน และตลาดโลกรวมถึงเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามนโยบายของรัฐบาล และยังเป็นพื้นที่ๆ ได้รับความสนใจจากแรงงานต่างด้าวในการเข้ามาประกอบอาชีพ และโรงงานอุตสาหกรรม ภายในจังหวัดปราจีนบุรีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดทุกปี เนื่องด้วยปัจจัยหลายอย่างภายในจังหวัดที่เหมาะสมแก่การประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรม



อุตสาหกรรมหลักที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับจังหวัด คือ อุตสาหกรรมกระดาษ ซึ่งมีโรงงานขนาดใหญ่หลายโรงงาน ซึ่งเป็นบริษัทในเครือ Double A และยังมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้นในอนาคต

ในอนาคตแนวโน้มของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ในจังหวัดปราจีนบุรีจะมีจำนวนมากขึ้น ตามทิศทางที่เติบโตขึ้นของอุตสาหกรรมดังกล่าว เนื่องจากมีการขยายฐานการผลิตอุตสาหกรรมชิ้นส่วนรถยนต์มายังจังหวัดปราจีนบุรี

### ๑.๔.๓ ภาคการท่องเที่ยว

จังหวัดปราจีนบุรี เป็นดินแดนที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวารวดี จนถึงสมัยลพบุรี ประมาณ ๔๐๐ ปีก่อน ปรากฏหลักฐานเป็นซากเมืองโบราณที่เรียกว่า “เมืองศรีมโหสถ” ที่ตำบลโคกปึก อำเภอศรีมโหสถ และทางด้านทิศตะวันออกของเมืองศรีมโหสถที่บริเวณบ้านโคก อำเภอศรีมโหสถ มีชุมชนโบราณที่มีอายุร่วมสมัยเดียวกันกับเมืองศรีมโหสถอีกด้วย ซึ่งเหมาะแก่การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติปางสีดา และ อุทยานแห่งชาติทับลาน ซึ่งเป็นแหล่งโอโซนที่เจ็ดของโลก ปัจจุบันองค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้เป็นผืนป่ามรดกโลก รวมถึง



อยู่ในเขตสระบุรี

ย เสาเอก เกษของ ย เสาเอวงน เขษว จงทงทนทวง เวศมเ ย เสาเอน เทย เสาเอกนทว บูนย เสาอบวฉนทท เม อำเภอมือง ปราจีนบุรีจังหวัดปราจีนบุรีและอำเภอปากพลีอำเภอบ้านนา อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

ความอุดมสมบูรณ์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีพื้นที่ ๑,๓๕๕,๓๙๖.๙๖ ไร่ (๒,๑๖๘.๖๓ ตร.กม.) สภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์และมีป่าลาน ซึ่งหาได้ยากที่มีเฉพาะบางท้องที่เท่านั้น มีต้นลานขึ้นตามธรรมชาติ เป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำลำธารต่าง ๆ และมีธรรมชาติที่สวยงาม เช่น หุบผา หน้าผา และน้ำตก

### น้ำตกที่อยู่ในเขตอุทยานเขาใหญ่และอยู่ในเขตท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วย

- ♣ น้ำตกเหวนรก ท้องที่ อำเภอเมืองปราจีนบุรี
- ♣ น้ำตกธารรัตนา ท้องที่ อำเภอเมืองปราจีนบุรี
- ♣ น้ำตกตะคร้อ ท้องที่ อำเภอประจันตคาม





- ♣ น้ำตกธารทิพย์ ท้องที่ อำเภอประจันตคาม
- ♣ น้ำตกส้มป่อย ท้องที่ อำเภอประจันตคาม

### ๑.๒ อุทยานแห่งชาติทับลาน

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่  $๑๔^{\circ}๑๒'๐''N$ , ลองจิจูดที่  $๑๐๑^{\circ}๕๕'๐''E$  มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอปักธงชัย อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอครบุรีอำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และ อำเภอนาดีจังหวัดปราจีนบุรี ความอุดมสมบูรณ์ อุทยานแห่งชาติทับลานมีพื้นที่ ๑,๓๙๗,๓๗๕ ไร่ (๒,๒๓๕.๘ ตารางกิโลเมตร) เป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำหลายสาย เช่น ห้วยขมิ้น ห้วยปลาก้าง ห้วยคำแซ ห้วยคำชีแรด ห้วยมูลสามง่ามห้วยภูหอม ห้วยกระติง ห้วยลำเลย ห้วยกุดตาสี ห้วยลำดวน เป็นต้น ลำห้วยแต่ละสาย ไหลรวมกันเป็นแม่น้ำมูล ส่วนลำห้วยสวนน้ำหอม ห้วยหินยาว ห้วยชมพู ห้วยสาธิตา ห้วยวังมืด ห้วยลำไใหญ่ ฯลฯ ลำห้วยเหล่านี้จะไหลรวมกันเป็นแม่น้ำบางปะกง น้ำตกที่อยู่ในเขตอุทยานทับลานและอยู่ในเขตท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่ น้ำตกห้วยใหญ่ และน้ำตกเหวนรก ซึ่งอยู่ท้องที่อำเภอนาดี

### ๑.๓ อุทยานแห่งชาติปางสีดา

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่  $๑๔^{\circ}๒๐'N$ , ลองจิจูดที่  $๑๐๒^{\circ}๑๓'๐''E$  อำเภอบ้านด่าน อำเภอวัฒนานคร อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และอำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี

ความอุดมสมบูรณ์ อุทยานแห่งชาติปางสีดามีพื้นที่ ๕๒๗,๕๐๐ ไร่ หรือ ประมาณ (๘๔๔ ตร.กม.) ประกอบไปด้วยสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะเป็นที่ ศึกษาเรื่อง สัตว์ป่าที่สำคัญ เพราะมีสัตว์ป่าหายากและนกกว่า ๓๐๐ ชนิด เช่นนกเงือกนกยูง ฯลฯ รวมถึงมี แหล่งจระเข้ น้ำจืด ซึ่งเชื่อว่าเหลือเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย

### ๑.๔ แก่งหินเพิง

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ตำบลสะพานหิน อำเภอนาดี

ความอุดมสมบูรณ์ เป็นแก่งหินขนาดใหญ่ที่สวยงามอยู่ในลำน้ำใสใหญ่ อยู่ในเขตความรับผิดชอบของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่ ๙ (ใสใหญ่) หรือ ขยู.๙ อำเภอนาดี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงที่เหมาะสมแก่การล่องเรืออย่างที่ทำหาย และสนุกสนาน ในช่วงฤดูฝนราวเดือนกรกฎาคม - พฤศจิกายน เป็นช่วงที่มีปริมาณน้ำหลาก ล้นแก่ง และไหลลดหลั่นเป็นชั้นๆ เหมาะสำหรับการล่องแก่งหินเพิง หากพ้นช่วงฤดูฝนไปแล้วแก่งหินเพิงนี้ จะกลายเป็นลานโขดหินกว้างใหญ่ การล่องแก่งหินเพิงจะผ่านแก่งต่างๆ ได้แก่ แก่งหินเพิง แก่งวังหนาทล่อม แก่งวังบอน แก่งลูกเสือ แก่งวังไทร แก่งงูเห่า การล่องใช้แพยางนั่งประมาณ ๘-๑๐ คน ผู้ประกอบการจะพานักท่องเที่ยวเดินป่าไปยังต้นน้ำ ระยะทางประมาณ ๒.๕ กิโลเมตร ใช้เวลาในการล่องแก่งประมาณ ๒๐ นาที นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อบริษัทนำเที่ยวที่จัดกิจกรรมล่องแก่งหินเพิง และสามารถพักค้างแรมแบบแคมป์ปิ้ง หรือพักรีสอร์ทในเขตอำเภอนาดีก็ได้

### ๑.๕ น้ำตกเขาอีโต้และอ่างเก็บน้ำจักรพงษ์

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ตำบล บ้านพระ อำเภอมืองปราจีนบุรี อยู่ทางทิศเหนือของตัวเมือง จากตัวเมืองเดินทางถึงสี่แยกเนินหอมเลี้ยวขวาไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๓ ระยะทางประมาณ ๓ กิโลเมตร จะมีทางแยกซ้ายมือระหว่างหลัก กม.ที่ ๑๖๐-๑๖๑ เข้าไปอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร

ความสำคัญ น้ำตกเขาอีโต้เป็นธารน้ำไหลผ่านโขดหินน้อยใหญ่ลดหลั่นเป็นชั้นๆ ความสูงไม่มากนัก สภาพบริเวณโดยรอบเป็นป่าโปร่ง มีน้ำมากเฉพาะในฤดูฝน และก่อนถึงตัวน้ำตก



ประมาณ ๔๐๐ เมตร หรือเหนือธารน้ำอ่างเก็บน้ำจักรพงษ์หรืออ่างเก็บน้ำเขาอีโต้ จากอ่างเก็บน้ำจะมีถนนขึ้นไปถึงยอดเขาเพื่อชมทัศนียภาพโดยรอบ ระยะทางประมาณ ๑๑ กิโลเมตร และช่วงกิโลเมตรที่ ๖ จะมีเนินมหัศจรรย์ คือ ถ้าจอดรถแล้วเข้าเกียร์ว่างไว้ รถจะไหลขึ้นเนินได้ ซึ่งเกิดจากภาพลวงตาจากภูมิประเทศโดยรอบ

### ๑.๖ สวนนกวัดสันทราย

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ตำบลวัดโบสถ์ อำเภอเมืองปราจีนบุรี เข้าทางเดียวกับวัดโบสถ์ แต่มีทางแยกขวามือ ระยะทางจากตัวเมืองประมาณ ๑๘ กิโลเมตร

ความสำคัญ เป็นที่ชุมนุมของนกนานาชนิด เช่น นกแซกนก กาน้ำ นกกระยาง จำนวนมากจะมาชุมนุมกันทุกปีในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึง เดือนเมษายน เหมาะสำหรับนักดูนกและผู้สนใจธรรมชาติวิทยา

## ๒) สถานที่ท่องเที่ยวทางศิลปกรรม

### ๒.๑ พระบรมราชานุสาวรีย์ ๔ มหาราช

#### ๒.๑.๑ พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

สถานที่ตั้ง ประดิษฐานอยู่ ณ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปราจีนบุรี ตำบลไม้เค็ด อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศเหนือ ตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๑๙ ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ใกล้กับศูนย์ราชการจังหวัดปราจีนบุรี

ความสำคัญ พระบรมราชานุสาวรีย์แห่งนี้สร้างขึ้น เพื่อถวายเป็นราชสักการะแด่พ่อขุนรามคำแหงมหาราช กษัตริย์ในสมัยสุโขทัย ผู้มีพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่และทรงมีพระปรีชาสามารถนานัปการ ชาวรามคำแหงและชาวปราจีนบุรี สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ จึงพร้อมใจกันสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ประดิษฐานไว้เพื่อเคารพสักการะและเฉลิมพระเกียรติ ประกอบพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๖

#### ๒.๑.๒ ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สถานที่ตั้ง ประดิษฐานอยู่ที่ ณ สีแยกเนินหอม ตำบลบ้านพระ อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ห่างจากตัวเมืองปราจีนบุรีไปทางทิศเหนือ ตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒๐ ประมาณ ๙ กิโลเมตร

ความสำคัญ ศาลแห่งนี้เป็นประดิษฐานพระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในท่าประทับยืน เหตุที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกถึงพระองค์ท่านในคราวกรีธาทัพจากกรุงศรีอยุธยา เพื่อไปปราบนักพระสัฎฐาแห่งเมืองระแวก กัมพูชา เมื่อ พ.ศ. ๒๑๓๒ ระหว่างการเดินทางทัพได้หยุดพักทัพ ณ บริเวณเนินหอม (บริเวณที่ตั้งศาลในปัจจุบัน) และเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๑๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงสักการะดวงวิญญาณ ณ ศาลแห่งนี้ ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงและตกแต่งจัดให้เป็นส่วนหย่อมและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวและวะสักการะเพื่อความเป็นศิริมงคล

#### ๒.๑.๓ พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช



สถานที่ตั้ง ประดิษฐานอยู่ ณ วัดบางคาง ตำบลรอบเมือง อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันตกบนเส้นทางจากสี่แยกแขวงการทางปราจีนบุรีไปทางอำเภอบ้านสร้าง ระยะทางประมาณ ๒ กิโลเมตร

ความสำคัญ พระบรมราชานุสาวรีย์แห่งนี้สร้างขึ้น เพื่อถวายเป็นราชสักการะแด่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ และเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานที่ว่าครั้งหนึ่งพระองค์เคยเสด็จนำไพร่พลมาพักอยู่ ณ บริเวณบางคาง แขวงเมืองปราจีน ก่อนที่จะยกทัพไปตีเมืองจันทบุรี พระครูสุนทรธรรมประยูต ( หลวงพ่อเสนาะ ) เจ้าอาวาสวัดบางคาง ผู้ริเริ่มและชาวจังหวัดปราจีนบุรีจึงได้ร่วมกันสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระองค์เพื่อประดิษฐานไว้เคารพสักการะ และเฉลิมพระเกียรติ ช่วงกาลนาน ประกอบพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔

#### ๒.๑.๔ พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระปิยะมหาราช

สถานที่ตั้ง ประดิษฐานอยู่ ณ บริเวณด้านหน้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี (ศาลากลางเดิม)

ความสำคัญ พระบรมราชานุสาวรีย์แห่งนี้สร้างขึ้น เพื่อถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เพื่อสำนึกในพระปรีชาสามารถอันล้ำเลิศ และทรงมีพระอุตสาหวิริยะทำนุบำรุงประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศ ชาวจังหวัดปราจีนบุรีสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ จึงพร้อมใจกันสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ประดิษฐานไว้เพื่อเคารพสักการะและเฉลิมพระเกียรติช่วงกาลนาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ทรงประกอบพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๒๕



## ๒.๒ วัดแก้วพิจิตร

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ริมฝั่งทางด้านขวามือของแม่น้ำปราจีนบุรี ถนนแก้วพิจิตร ตำบลหน้าเมือง ในเขตเทศบาลเมืองปราจีนบุรี ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันออก ประมาณ ๒ กิโลเมตร

ความสำคัญ เป็นวัดเก่าแก่สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๒ โดยนางประมุข โภคา (แก้วประสังสิต) ภริยาของขุนประมุขภักดี เศรษฐินิใจบุญชาวปราจีนบุรี ในราวรัชกาลที่ ๔ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ เจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุ่ม อภัยวงศ์) ได้สร้างพระอุโบสถเพื่อทดแทนหลังเก่าที่ชำรุดผุพัง มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมและลวดลายประดับอาคารผสมผสานระหว่างศิลปะไทย จีน ยุโรปและเขมร สิ่งที่น่าสนใจภายในวัด ได้แก่ พระประธานในโบสถ์ (ชุ่ม อภัยวงศ์) สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๒ พระอุโบสถที่ฝาผนังด้านนอกมีภาพปูนปั้นเรื่องราวเกียรติ ตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ ภายในพระอุโบสถมีภาพวาดบนแผ่นผ้าเกี่ยวกับเรื่องราวในพระพุทธศาสนา เช่น ทศชาติชาดก มารผจญ ทำโดยช่างหลวงในรัชกาลที่ ๖ ด้านหน้าพระอุโบสถมีอาคารเรียนหนังสือไทยนักรบบาลีเป็นอาคารคอนกรีตรูปสถาปัตยกรรม ศิลปะกรีก นอกจากนี้ภายในวัดแก้วพิจิตรยังมีหอพระไตรปิฎก และศาลาตรีมุขที่ทำน้ำ ปรียากาศภายในวัดมีต้นไม้

## ๒.๓ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปราจีนบุรี

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกฉียงใต้ของศาลากลางจังหวัดหลังเก่า (ปัจจุบัน คือ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี) ประมาณ ๒๐๐ เมตร

ความสำคัญ เป็นพิพิธภัณฑ์สถานประเภทประวัติศาสตร์โบราณคดี ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวบรวมของโบราณวัตถุ ในภูมิภาคตะวันออกและจังหวัดใกล้เคียง เริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ และเปิดเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๘ ภายในแบ่งออกเป็น ๒ ชั้น ชั้นล่าง จัดแสดงประวัติศาสตร์โบราณคดีเมืองปราจีนบุรี โบราณคดีเมืองนครนายก และนิทรรศการพิเศษ ชั้นบน จัดแสดงศิลปะโบราณคดีในประเทศไทย โบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออก โบราณคดีได้นำ รวมทั้งเครื่องถ้วยชามสังคโลกที่พบใต้ทะเลจากบริเวณเกาะคราม จังหวัดชลบุรี และนิทรรศการชั่วคราว นอกจากนี้ยังจัดสถานที่ส่วนหนึ่งสำหรับนิทรรศการชั่วคราวในอากาศต่างๆ ด้วย

## ๒.๔ ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ในบริเวณโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เลขที่ ๓๒/๗ หมู่ที่ ๑๒ ถนนปราจีนอนุสรณ์ (ทางหลวงหมายเลข ๓๐๖๙) ตำบลท่าแกม อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๒.๕ กิโลเมตร

ความสำคัญ ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ขนาดตัวอาคารกว้าง ๑๘.๖๐ เมตร ยาว ๓๘.๔๐ เมตร ภายในอาคารแต่ละชั้นแบ่งออกเป็น ๓ ห้อง หน้าห้องมีระเบียงขนาดใหญ่และมี บันไดขึ้นสู่ชั้นบน ซึ่งเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุ่ม อภัยวงศ์) สร้างอาคารหลังนี้ขึ้นมาเพื่อมุ่งหวังจะให้เป็นที่ประทับ แรมอย่างสมพระเกียรติของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ในการเสด็จประพาส เมืองปราจีนบุรี จึงได้สร้างตึกใหญ่ขึ้นภายในบริเวณหมู่เรือนพักที่พักของท่าน (ซึ่งก็คือตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร) แต่พระองค์ท่านก็เสด็จสวรรคตเสียก่อน ต่อมาในรัชสมัยของสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ เจ้าพระยาอภัยภูเบศรได้ถึงแก่กรรมและได้ใช้ตึกหลังนี้ตั้งบำเพ็ญกุศลเป็นครั้งสุดท้าย แต่กลับเป็นครั้งแรก ที่ถือว่าได้ใช้ตึกนี้เพื่อเจ้าของอย่างแท้จริง ต่อมาเมื่อตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ได้ตกทอดมายังพระนางเจ้าสุวัทนาพระวรราชเทวี (พระมเหสีของรัชกาลที่ ๖) ในปีพ.ศ. ๒๔๘๐ พระนางเจ้าฯ จึงประทานที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ให้มณฑลทหารบกที่ ๒ ปราจีนบุรี ให้จัดเป็นสถานพยาบาลทหารและประชาชน ต่อมากระทรวงสาธารณสุข ได้เจรจาขอตึกจากกระทรวงกลาโหมเพื่อสร้างเป็นโรงพยาบาลปราจีนบุรี และภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร และได้จารึกที่ตึกว่า “ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร” ภายหลังตึกเจ้าพระยา อภัยภูเบศรได้ขึ้น



ทะเบียนเป็นโบราณสถานของกรมศิลปากร และได้เปลี่ยนบทบาทจากสถานที่รักษา คนเจ็บไข้ได้ป่วยมาเป็น การให้ความรู้ในฐานะพิพิธภัณฑ์แพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร โดยที่แห่งนี้ได้ถือเป็น ศูนย์การรวบรวมอนุรักษ์ ตำราไทย สมุนไพรไทยการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี อีกทั้งยังเป็นแหล่ง การศึกษา ค้นคว้าวิจัย และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรและ การแพทย์ท้องถิ่น

### ๒.๕ โบราณสถานสระมรกต

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่วัดสระมรกต ตำบลโคกไทย

ความสำคัญ เป็นกลุ่มโบราณสถานทางพุทธศาสนาขนาดใหญ่ ที่สร้างซ้อนทับกันหลาย สมัย เริ่มตั้งแต่ก่อนพุทธศตวรรษที่ ๑๔ เป็นต้นมา จนถึงพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ประกอบด้วยสิ่งก่อสร้าง ศิลาลง และอิฐ ส่วนใหญ่คงเหลือเฉพาะรากฐานอาคารเท่านั้น ระหว่างการขุดแต่งได้ค้นพบรอยพระพุทธรูปสลัก อยู่บนศิลาลง สลักเป็นรอยเขียนแบบรอยเท้ามนุษย์กลางฝ่าพระบาทสลักรูปธรรมจักรนูนทั้งสองข้าง และยัง มีการสลักรูปกากบาท ตรงกลางมีหลุมสำหรับใช้ปักเสา สันนิษฐานว่ามีไว้เพื่อปักฉัตรหรือร่ม รอยพระพุทธรูป กุญแจ นาค วัว สรร้าง ขึ้น ครึ่ง แรก สมัย ทวารวดี ถึงสมัยลพบุรี นับเป็นรอยพระพุทธรูปที่ใหญ่ และเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย ใกล้กันมี บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ซึ่งพบ พระพุทธรูปและโบราณวัตถุเป็นจำนวนมาก ภายในบ่อ และเป็นบ่อซึ่งได้นำน้ำขึ้นทูลเกล้าถวายเนื่องในพิธี รัชสมัยคลาภิเษก นอกจากนี้ยังมี สระมรกต เป็นส่วนหนึ่งของโบราณสถานสระมรกตประกอบด้วย อาคารศิลาลง ล้อมรอบด้วยกำแพงแก้ว ลักษณะเป็น อโรคยาหรือโรงพยาบาล เป็นสระน้ำรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้าง ประมาณ ๑๑๕ เมตร ยาว ๒๑๔ เมตร ลึก ๓๕๐ เมตร มีพื้นที่ประมาณ ๒๕ ไร่ สันนิษฐานว่าขุดขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำ และได้ใช้นาคิลาลงไปใช้เป็นสถาปัตยกรรม นอกจากสระมรกตแล้วยังมีสระบัวหลวงด้วย

### ๒.๖ โบราณคดีเมืองศรีมโหสถ

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่บ้านโคกวัด ตำบลโคกปิบ ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของตัวเมือง ปราจีนบุรี ห่างออกไปประมาณ ๒๐ กิโลเมตรเท่านั้น ใกล้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑๙ และอยู่ห่างจากตัว อำเภอศรีมโหสถไปทางทิศตะวันออกเฉียงน้อย ในเขตตำบลโคกปิบ อำเภอศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีที่ตั้งอยู่ในบริเวณ หมู่บ้านด้วยกัน ได้แก่ บ้านสระมะเขือ บ้านโคกวัด และบ้านหนองสะแก

ความสำคัญ เป็นเมืองโบราณสถานสมัยทวารวดีขนาดใหญ่ มีลักษณะเป็นรูปไข่หรือ สี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน มีความกว้าง ๗๐๐ เมตร ยาว ๑,๕๕๐ เมตร เนื้อที่ทั้งหมด ๗๔๒ ไร่ ๒ งาน ๒๕ ตารางวา ลักษณะของเมืองมีคูคลอง และคันดินกำแพงเมืองล้อมรอบคูน้ำ ภายในเมืองมีโบราณสถาน เนินดิน สระน้ำ บ่อน้ำ กระจายอยู่ทั่วไปกว่า ๑๐๐ แห่ง สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยทวารวดี หลักฐานส่วนใหญ่ที่พบ มักจะเกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู เช่น เทวาลัย เทวรูป ศิวลึงค์ โบราณสถานที่สำคัญในเมือง ศรีมโหสถประกอบด้วย **กลุ่มโบราณสถานกลางเมือง** อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ เป็นหมู่เทวาลัย ฐานก่อด้วย ศิลาลง ด้านบนก่อด้วยอิฐ ด้านหลังมีบ่อน้ำก่อด้วยศิลาลง อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๒ **ภูเขาทอง** เป็น เจดีย์รูปกลม ลักษณะเหมือนโอ่งคว่ำสมัยทวารวดี **โบราณสถานสระแก้ว** เป็นโบราณสถานที่เป็นสระน้ำ โบราณขนาดกว้าง ๑๔.๔๐ - ๔๒.๗๐ เมตร ขุดลงไปบนชั้นของศิลาลงธรรมชาติ ตั้งอยู่นอกเมืองศรีมโหสถ ไป ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ตัวสระเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีทางลงทำเป็นขั้นบันได ผังขอบสระทุกด้านมีการ แกะสลักภาพนูนต่ำเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ เช่น รูปช้าง มังกร สิงห์ หมู กิณี ภูพินเสลา สัตว์เหล่านี้เป็นสัตว์ชั้นสูง สันนิษฐานว่าเป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของกษัตริย์เมืองศรีมโหสถ อายุราว พุทธศตวรรษที่ ๑๐ - ๑๑

### ๒.๗ อนุสาวรีย์ลายพระหัตถ์



สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่สวนสาธารณะลายพระหัตถ์ศรีมหาโพธิ ตำบลหนองโพรง อำเภอศรีมหาโพธิ ห่างจากที่ว่าการอำเภอศรีมหาโพธิไปทางบ้านโคกขวาง ประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร

ความสำคัญ เป็นลายพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้เสด็จประพาสปราจีนบุรี เมื่อวันที่ พ.ศ. ๒๔๕๑ ทรงจารึกไว้บนแผ่นศิลาแลงซึ่งเป็นซากโบราณวัตถุสมัยลพบุรี อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๓

#### ๒.๘ เทวสถานพานหิน

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่บ้านโคกขวาง ตำบลหนองโพรง อำเภอศรีมหาโพธิ เลยที่ว่าอำเภอศรีมหาโพธิไปทางบ้านโคกขวางประมาณ ๒ กิโลเมตร แล้วแยกขวาเข้าไปอีกประมาณ ๑ กิโลเมตร

ความสำคัญ เป็นโบราณสถานที่ก่อด้วยศิลาแลงรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดใหญ่กว้างด้านละ ๑๕.๕๐ เมตร สูง ๓.๕ เมตร มีมุขยื่นออกไปทั้งสี่ด้าน สันนิษฐานว่าประดิษฐานเทวรูปพระนารายณ์มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๔ ในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๑ แห่งเจนละ ตรงกลางของซากเทวาลัยมีฐานของเทวรูป ซึ่งแต่เดิมตะแคงอยู่ลักษณะคล้ายพาน จึงเรียกว่า “พานหิน” นอกจากนี้ยังพบศิลาแลงทรงกลมสกัดเป็นรูปฐานเชิงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จทอดพระเนตรโบราณสถานแห่งนี้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๑

#### ๒.๙ หลวงพ่อทวารวดี

สถานที่ตั้ง ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่วิหารว่าการอำเภอศรีมหาโพธิ

ความสำคัญ เป็นพระพุทธรูปประทับยืนปางประทานธรรม สร้างจากหินทรายสีเขียว ขนาดสูง ๑.๖๓ เมตร อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๔ ขุดพบในนิคมโรคเรื้อนโรงพยาบาลคามิลโล ทางทิศใต้นอกเมืองศรีมหาโพธิ

#### ๒.๑๐ ต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ

สถานที่ตั้ง อยู่ในเขตวัดต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ ตำบลโคกปึก อำเภอศรีมหาโพธิ ห่างจากตัวเมืองปราจีนบุรี ๒๒ กิโลเมตร ตามถนนสาย ๓๑๙

ความสำคัญ ภายในวัดมีต้นโพธิ์ใหญ่ที่สุดและเก่าแก่ที่สุดในประเทศ เป็นต้น โพธิ์ที่สันนิษฐานว่าเป็นหน่อจากต้นพระศรีมหาโพธิ สถานที่ตรัสรู้จากพุทธคยา อินเดีย มีอายุกว่า ๒,๐๐๐ ปี ซึ่งนำเข้ามาปลูกเป็นต้นแรก ลำต้นวัดโดยรอบประมาณ ๒๐ เมตร สูงประมาณ ๓๐ เมตร มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๒๕ เมตร ตามตำนานกล่าวว่า พระเจ้าทวานัมปะยยะดิษฐ์ เจ้าครองเมืองศรีมหาโพธิ ในสมัยขอมเรืองอำนาจทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา จึงได้ส่งคณะทูตเดินทางไปขอกิ่งโพธิ์ที่พระพุทธเจ้าประทับเมื่อคราวตรัสรู้ จากเจ้าผู้ครองนครปาตลีบุตร ประเทศอินเดีย แล้วนำกิ่งโพธิ์นั้นมาปลูกที่วัดต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ ปัจจุบันโคนต้นโพธิ์ มีพระพุทธรูปปางต่างๆ ประดิษฐานอยู่โดยรอบ

#### ๒.๑๑ พิพิธภัณฑ์เมืองทองคำบ้านบ่อทอง

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ตำบลบ่อทอง ไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๓ (กบินทร์บุรี - สระแก้ว)

ความสำคัญ จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นอนุสรณ์และแหล่งเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติการทำเหมืองแร่ทองคำให้แก่คนรุ่นหลัง เป็นศูนย์วัฒนธรรมที่รวบรวมเอกสาร วัตถุโบราณ สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ในท้องถิ่น ภายในประกอบด้วย อาคารพิพิธภัณฑ์ จัดแสดง เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ในสมัยก่อน เช่น การทำเหมืองแร่ในแหล่งลานแร่ การทำเหมืองใต้ดิน การแยกแร่ มีตู้จัดแสดงอุปกรณ์สำหรับสำรวจแร่ เตาลอหม ตัวย่างแร่ต่างๆ ภายในพื้นที่ยังมีโรงตำโบราณ ลานเก็บแร่



### ๑.๑๒ พิพิธภัณฑวัดบางแตน

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่บนถนนสายบ้านสร้าง – บางแตน เลี้ยววัดบางกระเบาไปประมาณ ๑๐ กิโลเมตร

ความสำคัญ วัดแห่งนี้ได้รับการประกาศให้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่นอีกแห่งหนึ่งของอำเภอบ้านสร้าง ภายในมีพระพุทธรูปที่ชาวบ้านนับถือชื่อว่า “หลวงพ่อกุ่ม” และยังมีสถานที่ตั้งพลับพลาที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินหัวเมืองปราจีนบุรี นอกจากนี้ยังมีพิพิธภัณฑพื้นบ้านที่เก็บรักษาสสิ่งของเครื่องใช้ ถ้วยชาม ตะเกียงเจ้าพายุ เรือ บิณฑบาต พระราชทาน ฯลฯ และในยามเย็นสามารถชมวิทิวทัศน์ที่ศรมฝั่งแม่น้ำบางประกง สัมผัสความสงบร่มเย็นของพรรณไม้นานาชนิดที่ปลูกไว้ภายในบริเวณวัด

### ๒.๑๓ พระพุทธทวารวดีศรีปราจีนสิรินธรโลกนารถ

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ในพื้นที่พุทธอุทยานโลก ป่าน้ำตกเขาอีโต้ ท้องที่ตำบลเนินหอม อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี แยกถนนสุวรรณศร ทางเข้าเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าน้ำตกเขาอีโต้ประมาณ ๕ กิโลเมตร

ความสำคัญ เป็นพระประจำจังหวัดปราจีนบุรี โดยได้รับพระราชทานนามจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ว่า “พระพุทธทวารวดีศรีปราจีนสิรินธรโลกนารถ” ซึ่งรัฐบาลได้รับเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในมหามงคล ๖๐ พรรษา รวมทั้งเป็นการเฉลิมฉลองสัมพุทธชยันตี ๒,๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า และเห็นว่าพุทธอุทยานโลกควรที่จะได้มีสถานที่แสดงถึงการระลึกคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเพื่อถวายพุทธบูชาอันยิ่งใหญ่ในปีสัมพุทธชยันตี ๒,๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า อันจะเป็นการส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญรุ่งเรืองสืบไป



สรุปสถานการณ์พักแรม จำนวนผู้เยี่ยมชม และรายได้จากผู้เยี่ยมชมจังหวัดปราจีนบุรี  
ปี ๒๕๕๘ (ข้อมูลเบื้องต้น)

ปี ๒๕๕๘	อัตราการเข้าพัก	ประมาณการจำนวนผู้เยี่ยมชม (คน)	ประมาณการรายได้จากผู้เยี่ยมชม (ล้านบาท)
	ร้อยละ	จำนวน	มูลค่า
มกราคม	๕๖.๙๐	๑๒๓,๕๗๖	๓๐๕.๐๐
กุมภาพันธ์	๖๔.๑๐	๑๔๙,๐๓๐	๓๖๕.๐๕
มีนาคม	๖๐.๓๐	๑๒๒,๘๔๑	๓๐๐.๙๑
เมษายน	๕๖.๔๐	๑๐๗,๕๑๒	๒๙๖.๐๗
พฤษภาคม	๕๐.๓๐	๑๓๗,๘๓๗	๓๗๙.๐๗
มิถุนายน	๕๑.๖๐	๑๐๖,๗๓๘	๒๙๓.๙๔
รวม ๖ เดือน	๕๖.๖๐	๓๔๗,๕๓๔	๑,๙๔๐.๖๐

สรุปสถานการณ์พักแรม จำนวนผู้เยี่ยมชม และรายได้จากผู้เยี่ยมชมจังหวัดปราจีนบุรี  
ปี ๒๕๕๘ (ข้อมูลเบื้องต้น)

ปี ๒๕๕๘	อัตราการเข้าพัก	ประมาณการจำนวนผู้เยี่ยมชม (คน)	ประมาณการรายได้จากผู้เยี่ยมชม (ล้านบาท)
	ร้อยละ	จำนวน	มูลค่า
มกราคม	๕๘.๕๕	๑๒๕,๐๙๕	๓๑๓.๐๓
กุมภาพันธ์	๖๕.๓๖	๑๕๓,๘๖๓	๓๘๔.๙๖
มีนาคม	๖๐.๗๒	๑๐๘,๖๗๒	๒๗๑.๓๕
เมษายน	๕๘.๒๙	๑๑๑,๙๕๗	๓๒๓.๓๘
พฤษภาคม	๕๐.๖๑	๑๓๘,๘๑๗	๔๑๙.๖๗
มิถุนายน	๕๒.๒๐	๑๑๑,๕๗๒	๓๒๙.๑๓
รวม ๖ เดือน	๕๗.๖๐	๗๔๙,๙๗๖	๒,๐๔๑.๒๕

(+๐.๓๓%)

(+๕.๑๙%)





## ปฏิทินการท่องเที่ยวจังหวัดปราจีนบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

กิจกรรม/งานเทศกาล/ประเพณี	ระยะเวลา
๑. งานนิทรรศการและประติมากรรมดอกไม้ ดาษดาแกลอรี่	๕ ธ.ค. ๒๕๕๘ - ๑๔ ก.พ. ๒๕๕๙
๒. งาน “วันเดียวเที่ยว ๒ ทวีป” เดอะเวโรนาแอทท์บาลาน	๒๕ ธ.ค. ๒๕๕๘ - ๓ ม.ค. ๒๕๕๙
๓. งานเทศกาลมาฆปุรณิมาปราจีน	๑๘ - ๒๓ ก.พ. ๒๕๕๙
๔. งานมหกรรมอนุรักษ์มรดกไทย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ	๑ - ๓ เม.ย. ๒๕๕๙
๕. งานมหกรรมสินค้าโอท็อปและของดีเมืองปราจีนบุรี	เม.ย. ๒๕๕๙
๖. งานไม้ล้อมไม้ใหญ่ พืชพรรณสมุนไพร บ้านดงบัง	๕ - ๙ พ.ค. ๒๕๕๙
๗. งานวันวิสาขบูชาและประเพณีไหว้พระใหญ่พระพุทธวราวุฒิสรีปราจีนสิรินธร โลกนาถ	๒๐ พ.ค. ๒๕๕๙
๘. งานนมัสการต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ์	๑๘ - ๒๒ พ.ค. ๒๕๕๙
๙. มหกรรม ชม ชิม ช้อป ของดีพื้นถิ่นกบินทร์บุรี	๒๖ - ๓๐ พ.ค. ๒๕๕๙
๑๐. งานวันเกษตรปราจีนบุรี	๒๔ มิ.ย. - ๓ ก.ค. ๒๕๕๙
๑๑. งานวันคืนลานสุป่าอุทยานแห่งชาติทับลาน	๑๙ มิ.ย. ๒๕๕๙
๑๒. งาน “ปิ่นไป กินไป ผลไม้ปราจีนบุรี” ประจำปี ๒๕๕๙	๒๕ มิ.ย. ๒๕๕๙
๑๓. งานวันกระท้อนหวาน ผลไม้แลพันธุ์ไม้ จังหวัดปราจีนบุรี	ก.ค. ๒๕๕๙
๑๔. งานวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา	๑๙ - ๒๐ ก.ค. ๒๕๕๙
๑๕. งานเทศกาลล่องแก่งหินเพิง ปราจีนบุรี	๒๐ - ๒๔ ก.ค. ๒๕๕๙
๑๖. งานประเพณีสารทพวนและแข่งขันกวนกระยาสารท	๑๘ ส.ค. ๒๕๕๙
๑๗. งานส้มโอหวานอละของดีศรีมหาโพธิ์ ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๕๙	๑๙ - ๒๑ ส.ค. ๒๕๕๙
๑๘. กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา “สิงหาพล่องแก่ง” ณ แก่งหินเพิง ปราจีนบุรี	๒๖ -๒๗ ส.ค. ๒๕๕๙
๑๙. นั่งรถไฟผจญภัยหัวใจเกินร้อย กรุงเทพฯ - กบินทร์/ปราจีนบุรี	๓ - ๔ ก.ย. ๒๕๕๙
๒๐. กิจกรรมการแข่งขันจักรยานเสือภูเขา เขาอีโต้ คลาสสิก ๒๐๑๖	๓ - ๔ ก.ย. ๒๕๕๙

ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปราจีนบุรี